

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო

გ ა ნ კ ა რ ბ უ ლ ე ბ ა № 199

1 ივნისი
“ --- ” ----- 2021 წ

ქ. თბილისი

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შშმ პირთა თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის 2021-2024 წლების სამოქმედო გეგმის დამტკიცების თაობაზე

საქართველოს ორგანული კანონის - „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ მე-16 მუხლის მე-4 პუნქტის, მე-19 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტისა და 61-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო ადგენს:

1. დამტკიცდეს „ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შშმ პირთა თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის 2021-2024 წლების სამოქმედო გეგმა“, დანართის შესაბამისად.

2. განკარგულება ძალაშია ხელმოწერისთანავე.

3. განკარგულება, 1 (ერთი) თვის ვადაში, შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (მისამართი: ქ. თბილისი, დავით აღმაშენებლის ხეივანი №64) კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის
საკრებულოს თავმჯდომარე

გიორგი ტყემალაძე

ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შშმ პირთა თანაბარი შესაძლებლობების
უზრუნველყოფის

2021-2024 წწ. სამოქმედო გეგმა

შინაარსი

I.	შესავალი	3
II.	მიზანი	3
III.	ხედვა და პრინციპები	4
IV.	ძირითადი ფაქტები და არსებული მდგომარეობის მიმოხილვა.....	5
V.	სტრატეგიული მიმართულებები და პრიორიტეტული ამოცანები	6
VI.	სამოქმედო გეგმა.....	9

აბრევიატურები:

ჯდსმს-ჯანდაცვისა და სოციალური მომსახურების საქალაქო სამსახური
გდსს - გარემოს დაცვის საქალაქო სამსახური
ეგსს - ეკონომიკური განვითარების საქალაქო სამსახური
იგსს - ინფრასტრუქტურის განვითარების საქალაქო სამსახური
კგსასსს - კულტურის, განათლების, სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა საქალაქო სამსახური
მშსს - მუნიციპალური შესყიდვების საქალაქო სამსახური
ისს - იურიდიული საქალაქო სამსახური
მი - მუნიციპალური ინსპექცია
რგ - რაიონული გამგეობები
სსიპ ქთმას- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის არქიტექტურის სამსახური
სსიპ ტუგს - ტრანსპორტისა და ურბანული განვითარების სააგენტო
სსიპ ქმს - ქონების მართვის სააგენტო
შპს თსკ - თბილისის სატრანსპორტო კომპანია
ა(ა)იპ თგფ - თბილისის განვითარების ფონდი
ა(ა)იპ თსზბმს - თბილისის საზღვარგარეშო მართვის სააგენტო
ა(ა)იპ მსგს - მუნიციპალური სერვისების განვითარების სააგენტო
ა(ა)იპ სდმუს - საზოგადოებასთან და მედიასთან ურთიერთობის სამსახური
ა(ა)იპ თპგც - თბილისის პარასპორტის განვითარების ცენტრი
ა(ა)იპ სმს - სოციალური მზრუნველობის სააგენტო
ა(ა)იპ თმგ - თბილისის მუზეუმების გაერთიანება
ა(ა)იპ თმლ - თბილისის მუნიციპალური ლაბორატორია
ა(ა)იპ ქთმმგ - ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მულტიფუნქციური ბიბლიოთეკების გაერთიანება
პჯდ - პირველადი ჯანდაცვის დაწესებულება
გსმ - განსხვავებული/განსაკუთრებული საჭიროების მქონე
სსსმ - სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე
შშმპირი - შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი
მტშ - მოკლე ტექსტური შეტყობინება

I. შესავალი

თანამედროვე ქალაქის აუცილებელი მახასიათებელია საზოგადოებრივი სერვისების მრავალფეროვნება და ინკლუზიურობა, რაც გულისხმობს ქალაქის ინფრასტრუქტურით, საჯარო თუ კერძო ობიექტებითა და სერვისებით მარტივი სარგებლობის შესაძლებლობას ყველასათვის. ასეთი ტიპის ქალაქის განვითარება კი შეუძლებელია კარგად გააზრებული ხედვისა და მიზანმიმართული, კოორდინირებული სტრატეგიული გეგმის გარეშე.

ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის (შემდგომში ქ. თბილისის) 2021-2024 წლების შშმ პირთა თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის სამოქმედო გეგმა (შემდგომში - სამოქმედო გეგმა) წარმოადგენს ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ინიციატივით შემუშავებულ პირველ ასეთ დოკუმენტს.

სამოქმედო გეგმაში განსაზღვრულია კონცეპტუალური ხედვა, პრიორიტეტული სტრატეგიული მიმართულებები და დასახულია კონკრეტული, საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში გასატარებელი ღონისძიებები. პასუხისმგებელი უწყებებისთვის ის წარმოადგენს გზამკვლევს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა შესაძლო სფეროსა და სივრცეში შშმ პირთა მონაწილეობის პროგრესული ზრდისთვის. იგი ეფუძნება არსებული მდგომარეობის შესწავლას, ითვალისწინებს გაერთიანებული ერების 2006 წლის 13 დეკემბრის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციას“ (შემდგომში - კონვენცია) და 2020 წელს მიღებულ „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონის“ პრინციპებს.

სამოქმედო გეგმა შემუშავებულია ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოს მიერ შშმ პირების, მათი წარმომადგენლობითი და უფლებადამცველი ორგანიზაციების მონაწილეობით, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შესაბამის სამსახურებთან და ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მიერ დაფუძნებულ იურიდიულ პირებთან, ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს შესაბამის კომისიებთან კონსულტაციებით და ასახავს მათ მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებსა და მოთხოვნებს.

სამოქმედოგეგმის შემუშავების პერიოდს დაემთხვა საქართველოში კოვიდ-19 პანდემიასთან დაკავშირებული გამოწვევები და შეზღუდვები. ამ დროისთვის ჯერ კიდევ რთული საპროგნოზო მიყენებული ზიანის მასშტაბები, სოციალურ-ეკონომიკური ეფექტი და გავლენა განვითარების შესაძლებლობებზე. მიუხედავად ამისა, დოკუმენტში მოცემული ღონისძიებების გადაუდებელი განხორციელების საჭიროება ეჭვის ქვეშ ვერ დადგება. პირიქით, არსებულმა მდგომარეობამ კიდევ უფრო ცხადი გახადა შშმ პირთათვის თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის აქტუალობა.

II. სამოქმედო გეგმის მიზანი

სამოქმედო გეგმის მიზანია ქ.თბილისის ინკლუზიური განვითარება და მის ყოველდღიურ ცხოვრებაში შშმ პირების სხვათა თანაბრად მონაწილეობის უზრუნველყოფა შესაბამისი შესაძლებლობების განვითარებით. კერძოდ, იმ ბარიერების აღმოფხვრით ან შემცირებით, რომელიც ხელს უშლის შშმ პირებს სხვათა თანაბრად მიიღონ მონაწილეობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, პროდუქტებისა და სერვისების გამოყენებასა და შექმნაში.

III. ხედვა და პრინციპები

სამოქმედო გეგმა ეყრდნობა გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციით განსაზღვრულ ინკლუზიის პრინციპებს. ემყარება შეზღუდული შესაძლებლობების სოციალურ პარადიგმას და აღიარებს, რომ შშმ პირთათვის არათანაბარ საარსებო გარემოს, - შეზღუდულ შესაძლებლობებს, განაპირობებს არა მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობა, არამედ საზოგადოების მიერ შექმნილი და/ან იგნორირებული სხვადასხვა ტიპის (მ.შ. ფიზიკური, სოციალური, საკომუნიკაციო) ბარიერები. ამასთან, შეზღუდვის სხვადასხვა ტიპი (ფიზიკური, კოგნიტური, სენსორული, ფსიქო-სოციალური) შესაძლოა განპირობებული და გაძლიერებული იყოს ასაკობრივი, გენდერული, სოციალური ფაქტორებით, რაც ასევე გათვალისწინებული უნდა იქნას სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ღონისძიებების განხორციელებისას.

ქალაქის მაცხოვრებელთა და მისი სტუმრების ინტერესია თბილისი იყოს ინკლუზიური და შესაძლებლობების ქალაქი ყველასათვის, დისკრიმინაციის გარეშე. ეს ნიშნავს უფრო ძლიერ, სამართლიან, თანასწორ, უკეთეს ქალაქს ცხოვრებისა და მუშაობისთვის, სადაც ყველა შშმ პირის ინტერესი და საჭიროება გათვალისწინებული იქნება ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მიერ გადაწყვეტილების მიღების, ყველა პროგრამისა და სერვისის დაგეგმვის, შემუშავებისა და განხორციელების ეტაპზე. ისევე, როგორც მოცემული სამოქმედო გეგმის შემუშავების, აღსრულების და მონიტორინგისას.

სერვისები და ინფორმაცია მისაწვდომი უნდა იყოს თბილისის მუნიციპალიტეტის ყველა მაცხოვრებლის და ქალაქის სტუმრისთვის, რისთვისაც გამოყენებული იქნება გონივრული მისადაგებისა და უნივერსალური დიზაინის თანამედროვე მიდგომები.

სამართლიანობა, ინკლუზია და პატივისცემა უნდა იყოს მოქმედების ღერძი, რისთვისაც საჭიროა:

- მერისტიმულ სერვისებზე მისაწვდომობის უზრუნველყოფა შესაბამისი სისტემებისა და ბიზნეს-პროცესების გაუმჯობესებით, ადაპტირებით და მათში შშმ პირთა საჭიროებების გათვალისწინებით;
- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სტრუქტურულ ერთეულებში და რაიონულ გამგეობებში შშმ პირთა საჭიროებებზე გადამისამართების პროაქტიული მოქმედების პრაქტიკის დამკვიდრება;
- მერიის სამსახურებსა თუ მუნიციპალური პროგრამების შესრულების პროცესში, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვა გონივრული მისადაგების პრინციპის საფუძველზე, მათი საჭიროებების გათვალისწინებით;
- ყველა ტიპის შეზღუდვის მქონე პირთა და მათი მეურვეების/ასისტენტების ხელმისაწვდომი, უსაფრთხო და საიმედო ტრანსპორტზე, მისაწვდომ და ადეკვატურ პარკინგზე, მისაწვდომ საზოგადოებრივ ადგილებსა და სივრცეებზე, სპორტული აქტივობის და დასვენების შესაძლებლობებზე, როგორც ინფრასტრუქტურულად, ასევე ფინანსურად და სწავლებით;
- კერძო ბიზნესის ცნობიერების გაზრდა, მათ პროდუქტებსა და სერვისებზე შშმ პირთა წვდომის (როგორც ფიზიკურ, ასევე დისტანციურ) სარგებლიანობასთან დაკავშირებით;
- ხარისხიანი და მიზანზე ორიენტირებული სკოლამდელი განათლების მისაწვდომობის უზრუნველყოფა;
- დასაქმებისა და დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობა;
- ჯანმრთელობის დაცვისა და რეაბილიტაციის მომსახურებებზე წვდომა;

- კულტურულ, სპორტულ, რეკრეაციულ აქტივობებში და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობა;
 - შშმ პირთა მიმართ დისკრიმინაციული დამოკიდებულებისა და პრაქტიკის შესაცვლელად საზოგადოების და შშმ პირთა ოჯახების ცნობიერების გაზრდა;
 - ინკლუზიის საკითხების მართვა, კოორდინაცია, მონიტორინგი და ანგარიშგება.
- სტრატეგიული სამოქმედო გეგმის განხორციელებას ექნება სოციალური და ეკონომიკური სარგებელი იმით, რომ:
- გაიზრდება მოქალაქეთა სოციალური პასუხისმგებლობის ხარისხი, საზოგადოებრივი სერვისებისა და ობიექტების მისაწვდომობა და გამოყენება;
 - გაიზრდება მათი დამოუკიდებლობის ხარისხი, დასაქმების შესაძლებლობები, სოციალური აქტიურობა და ჩართულობა;
 - შემცირდება დისკრიმინაცია, გარიყულობა და მოწყვლადობა;
 - გაუმჯობესდება ადამიანების ჯანმრთელობის მდგომარეობა, განათლების ხარისხი და კეთილდღეობა;
 - ქ.თბილისში თვალსაჩინო წარმატების მიღწევა მნიშვნელოვანი იქნება ქვეყნის მასშტაბით - რეგიონებში შშმ პირთა უფლებების გაეროს კონვენციით გათვალისწინებული პრინციპებისა და მოთხოვნების პროგრესული დანერგვის სტიმულირებისთვის.

IV. ძირითადი ფაქტები და არსებული მდგომარეობის მიმოხილვა

ცნობილია, რომ საქართველოში არ არსებობს შშმ პირთა რაოდენობის, მათი შეზღუდვის პროფილისა და ხარისხის შესახებ ზუსტი მონაცემები. ერთადერთ ოფიციალურ მონაცემს წარმოადგენს შშმ სტატუსის გამო სოციალური პაკეტის მიმღებთა რაოდენობა, ამიტომ რეალობასთან უფრო მიახლოებული მონაცემებისგან საზღვრისთვის გამოყენებულ იქნა ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემები (საშუალოდ 10-15%-ის ფარგლებში). შესაბამისად, ქ. თბილისის შემთხვევაში, 1,184,800¹ მოსახლეობით, ეს რიცხვი 177,720-მდე პირს უნდა შეადგენდეს. შშმ პირის სტატუსის საფუძველით სახელმწიფო პენსიის მიმღებთა რაოდენობა კი 2021 წლის იანვრის მონაცემებით, შეადგენს 30,205 პირს². მ.შ. მკვეთრი შეზღუდვის-7,294, მნიშვნელოვანი შეზღუდვის-16,208 და შშმ ბავშვი-3,918, ხოლო 2,785 პირი არის ზომიერი შშმ საფუძველით ბავშვობიდან პენსიის მიმღები.

რაც შეეხება შეზღუდვის ტიპს, ამასთან დაკავშირებით ერთადერთი არსებული წყაროა 2014 წელს ჩატარებული მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის მონაცემები, რომლის თანახმად, ქ.თბილისში არის (თვითიდენტიფიცირებული) 24,568 მნიშვნელოვნად და 2,125 სრულად მხედველობის დარღვევის მქონე პირი, სმენის მნიშვნელოვანი დარღვევით 8,634 და სრულად დარღვევით 1,360 პირი, გადაადგილების და კოორდინაციის მნიშვნელოვანი დარღვევით 14,145 და სრული დარღვევით 3,882 პირი. ცნობიერების, კონცენტრირების და მეხსიერების მნიშვნელოვანი დარღვევით 4,516, ხოლო სრული დარღვევით 1,138 პირი. კომუნიკაციის უნარის მნიშვნელოვანი დარღვევით 3,163, სრული დარღვევით-1,366 პირი. თვითმომსახურების უნარის მნიშვნელოვანი დარღვევით 5,554, ხოლო სრული დარღვევით-3,651 პირი. (ნაწილობრივი დარღვევებით, შესაბამისად: 122,594; 37,625; 31,618; 15,385; 8,176; 11,871)

¹ <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/41/mosakhleoba>

² http://ssa.gov.ge/index.php?lang_id=&sec_id=1535

სულ მოსახლეობა ქ.თბილისი			1,108,717
მხედველობისდარღვევით	149,289	ცნობიერების,კონცენტრირებისდამეხსიერებისდარღვევით	21,039
ნაწილობრივ	122,594	ნაწილობრივ	15,385
მნიშვნელოვნად	24,568	მნიშვნელოვნად	4,516
სრულად	2,125	სრულად	1,138
სმენისდარღვევით	47,619	კომუნიკაციისუნარისდარღვევით	12,705
ნაწილობრივ	37,625	ნაწილობრივ	8,176
მნიშვნელოვნად	8,634	მნიშვნელოვნად	3,163
სრულად	1,360	სრულად	1,366
გადაადგილების,დგომისკოორდინაციისდარღვევით	49,645	თვითმომსახურებისუნარისდარღვევით	21,076
ნაწილობრივ	31,618	ნაწილობრივ	11,871
მნიშვნელოვნად	14,145	მნიშვნელოვნად	5,554
სრულად	3,882	სრულად	3,651
სულ სხვადასხვა დარღვევით:			301,371
ნაწილობრივ			227,269
მნიშვნელოვნად			60,580
სრულად			13,522

მუნიციპალურ დონეზე, ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის რამდენიმე სამსახური და რაიონული გამგეობები, სადაც არსებობს შშმ პირთა მიმართვიანობა სხვადასხვა (ძირითადად ჯანდაცვისა და სოციალურ) საკითხებთან დაკავშირებით, დამოუკიდებლად აწარმოებენ მათ ელექტრონულ აღრიცხვას, თუმცა ეს მონაცემები არ არის სისტემატიზირებული და მათი წარმოება არ ხდება შშმ პირთა საჭიროებებზე სისტემური რეაგირების მიზანთან კავშირში.

V. სტრატეგიული მიმართულებები და პრიორიტეტული ამოცანები

სტრატეგიული მიზნის მისაღწევად საჭიროა, რომ მუდმივად, სისტემურად და ყოველდღიურად მიმდინარეობდეს შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება. უკვე უახლოესი 3-4 წლის პერიოდში კონკრეტული, თვალსაჩინო შედეგების მისაღებად კი განისაზღვრა შემდეგი სტრატეგიული მიმართულებები და პრიორიტეტული ამოცანები:

1. სტრატეგიული მიმართულება- მუნიციპალური სერვისების, საზოგადოებრივი ობიექტების და გარემოს მისაწვდომობა;

მიმართულება გულისხმობს მუნიციპალურ სერვისებსა და სამსახურებთან შეზღუდულიშესაძლებლობისმქონეპირთა წვდომისა და მათი მოხმარების ზრდის ხელშეწყობას, ასევე საზოგადოებრივი ობიექტების(დაწესებულებების, შენობების, სივრცეების) და გარემოს მისაწვდომობას.

მიმართულება მოიცავს 4 პრიორიტეტულ ამოცანას:

- 1.1. მუნიციპალური სერვისების და სამსახურების ინკლუზიურობის გაზრდა;
- 1.2. საზოგადოებრივი სივრცეების, ობიექტების და სერვისების გონივრული მისადაგება, მისაწვდომობისა და ინკლუზიურობის გაზრდა (ტრანსპორტის, ინფორმაციისა და კომუნიკაციის ჩათვლით);
- 1.3. ინდივიდუალური მობილობის შესაძლებლობების გაზრდა;
- 1.4. სარისკო და საგანგებო ჰუმანიტარულ შემთხვევებში შშმ პირთა საჭიროებების გათვალისწინება.

2. სტრატეგიული მიმართულება - დამოუკიდებელი ცხოვრება, საზოგადოებაში ინკლუზია და მონაწილეობა;

მოიცავს შშმ პირთა დამოუკიდებელი ცხოვრების და სოციალური ფუნქციონირების შესაძლებლობების გაძლიერების, იზოლაციისა და სეგრეგაციის შემცირების, საზოგადოებრივი სერვისების შშმპირთა სპეციფიურ საჭიროებებზე გონივრული მისადაგების და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის ღონისძიებებს. კერძოდ: სკოლამდელ აღზრდასა და ზოგად განათლებას, ჯანმრთელობის დაცვას, აბილიტაციას და რეაბილიტაციას, სოციალურ დაცვას, დასაქმებას, პოლიტიკურ ცხოვრებაში, კულტურულ, სპორტულ, გასართობ და რეკრეაციულ ღონისძიებებში მონაწილეობას.

მიმართულება მოიცავს 7 პრიორიტეტულ ამოცანას:

- 2.1. სკოლამდელი აღზრდა და ზოგადი განათლების ხელშეწყობა;
- 2.2. ჯანმრთელობის დაცვა;
- 2.3. აბილიტაცია-რეაბილიტაცია;
- 2.4. ცხოვრების ადეკვატურის ტანდარტი და სოციალური დაცვა;
- 2.5. დასაქმების და შრომის ხელშეწყობა;
- 2.6. პოლიტიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობა;
- 2.7. კულტურულ, სპორტულ, გასართობ და რეკრეაციულ ღონისძიებებში მონაწილეობა.

3. სტრატეგიული მიმართულება - შშმ პირთა შესახებ საზოგადოების ცნობიერების გაზრდა, პოზიტიური დამოკიდებულების ჩამოყალიბება და შშმ პირთა და მათი ოჯახების ინფორმირება;

მოიცავს საზოგადოებაში შშმ პირთა მიმართ სტიგმის შემცირების, პოზიტიური განწყობებისა და დამოკიდებულებების ზრდის ღონისძიებებს.

მიმართულება მოიცავს 1 პრიორიტეტულ ამოცანას:

3.1. საზოგადოებაში შშმ პირთა შესახებ ცნობიერების გაზრდა, პოზიტიური დამოკიდებულების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა და შშმ პირთა და მათი ოჯახების ინფორმირება.

4. სტრატეგიული მიმართულება - თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის მართვა, კოორდინაცია, მონიტორინგი, ანგარიშგება და მონაცემთა წარმოება.

მოიცავს სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების ეფექტური განხორციელებისთვის და ზოგადად, შშმ პირთა საკითხების მართვის (მენეჯმენტის) სათანადო მექანიზმის შექმნასა და გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფას.

მიმართულება მოიცავს 2 პრიორიტეტულ ამოცანას:

4.1. მართვის, კოორდინაციის, მონიტორინგის და შეფასების განხორციელება;

4.2. სტატისტიკა და მონაცემთა შეგროვება.

აღსანიშნავია, რომ გეგმის წარმატებული და ეფექტიანი განხორციელებისთვის აუცილებელია სათანადო უფლებამოსილებებით და აღსრულების მექანიზმით აღჭურვილი, სპეციალური ფუნქციის მქონე სტრუქტურული ერთეულის არსებობა, რომელიც მუდმივ რეჟიმში გაუწევს კოორდინაციას, მონიტორინგს და შეფასებას გეგმით გათვალისწინებული აქტივების მიმდინარეობას. მიზანშეწონილია ეს ერთეული არ იყოს გაერთიანებული რომელიმე მიმართულების (დარგობრივ) სამსახურში, არამედ იყოს მათგან დამოუკიდებელი, მერის ან მერის მოადგილის უშუალო დაქვემდებარებაში.

ამასთან მნიშვნელოვანია, რომ კონკრეტულ პასუხისმგებელ სამსახურებში ღონისძიებების აღსრულების პროცესში ჩამოყალიბდეს შიდა ანგარიშგების სისტემა და დაინერგოს თვითშეფასების კრიტერიუმები/კითხვარები, მაგ; როგორ უზრუნველყოფთ ჩართულობას და მონაწილეობას განხორციელებულ პროექტებსა და ღონისძიებებში; როგორ ვურთიერთობთ შშმ პირებთან, როგორ ვუსმენთ, ვესაუბრებით, ვითვალისწინებთ მათ საჭიროებებს, ვაწვდით საჭირო ინფორმაციას და სერვისებს, ვგეგმავთ და ვაშენებთ შენობებს, ვაწყობთ საზოგადოებრივ ადგილებს, სივრცეებს და ა.შ.

VI. სამოქმედო გეგმა

1. სტრატეგიული მიმართულება – სტრატეგიული მიმართულება– მუნიციპალური სერვისების, საზოგადოებრივი ობიექტების და გარემოს მისაწვდომობა					
1.1 კრიოტიტული ამოცანა– მუნიციპალური სერვისების და სამსახურების ინკლუზიურობის გაზრდა					
N	აქტივობა/ლონისძიება	ვადა	შედეგი	ინდიკატორი	პასუხისმგებელი უწყება (გამსხვილებული შრიფტით აღნიშნულია წამყვანი უწყება)
1.1.1	მუნიციპალური თანამშრომელთა სწავლება, შშმპირთა უფლებების თაობაზე, ინკლუზიის მნიშვნელობაზე, მათთან სწორი კომუნიკაციის ფორმებზე და საქმიანობაში გათვალისწინების საჭიროებაზე.	2022-2024	შშმ პირთა საკითხებზე თანამშრომელთა ცოდნა და ცნობიერება გაზრდილია	ორ წელში ერთხელ ყველა თანამშრომელს (თანამდებობის პირების ჩათვლით) გავლილი აქვთ მერის შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავესაბჭოსთან შეთანხმებული სასწავლოკურსი. სამსახურებში სწავლება ტარდება ყოველწლიურად	მსგს მერიის ადმინისტრაცია რგ ყველასაქალაქო სამსახური სსიპ-ქმს სსიპ-ას ა(ა)იპ-თსბმს ა(ა)იპ-თგფ შპს-თსკ ა(ა)იპ-თმლ
1.1.2	შესყიდვების განმახორციელებელი, მშენებლობის ნებართვების გამცემი და ინსპექტირების სამსახურების და შესყიდვის პროცედურების და რეგულაციების	2021-2022	შესყიდვების განმახორციელებელი სამსახურების და შესყიდვის მკაფიოდ ასახავს	დებულებები მოწონებულია მერის შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოს მიერ	სსიპ-ას რგ მი იგსს

	გადახედვა და შშმპირთა მისაწვდომობის და ინკლუზიურობის შესახებ უფლებამოსილებების ფუნქციებისა და ვალდებულებების საკითხის ადეკვატური ასახვა-განსაზღვრა.		სამსახურის უფლება-მოვალეობებს შშმპირთა მისაწვდომობის კუთხით		მშს
1.1.3	მუნიციპალური სამსახურების საქმიანობაში მისაწვდომობის საკითხების გათვალისწინება. ტრანსპორტის, შენობა - ნაგებობების, საზოგადოებრივი დანიშნულების სივრცეების და ელექტრონული სერვისების მისაწვდომობის/ინკლუზიურობის შეფასების კითხვარების შედგენა.	2021-2023	მუნიციპალურ სამსახურებში მისაწვდომობის და ინკლუზიის საკითხების მიმართ მგრძნობელობა გაზრდილია	კითხვარები შემუშავებულია და ფორმალიზებულია (დამტკიცებულია). იგი გამოიყენება ყველა სამუშაოს დაგეგმვის, განხორციელების და დასრულების შემდეგ.	თმლ იგს კგსასს ეგს მი გდს სსიპ-ტუგს სსიპ-ას ა(ა)იპ-მსგს ა(ა)იპ-თგფ ა(ა)იპ-თპგფ შპს-თსკ
1.1.4	საქმიანობების/დოკუმენტბრუნვის სისტემის ადაპტირება. ტექნიკურად და შესაბამის ფორმატში დოკუმენტების შექმნა და/ან გადაყვანა.	2021-2023	შშმ პირებს დამოუკიდებლად შეუძლიათ მერიის სამსახურებთან ოფიციალური კომუნიკაცია	დოკუმენტბრუნვის სისტემაში დაწერულია ბრაილის შრიფტი, მსხვილი შრიფტი. დოკუმენტბრუნვის სისტემაში დაწერულია ადაპტირებული ფორმატები	სსიპ-მსგს

1.1.5	ელექტრონული ადაპტირება	სერვისების	2022-2024	შპს შეუძლიათ მერიის ელექტრონული სერვისებით სარგებლობა	მერიის ელექტრონული სერვისები მოიცავს ყველა ძირითად სერვისს და ადაპტირებულია სხვადასხვა შეზღუდვის მქონე პირებისთვის (my.municipal.gov.ge) (Tbilisi.gov.ge) ყოველწლიურად იზრდება ელ.სერვისებით მოსარგებლე შპს-პირთა რაოდენობა. ელ.სერვისების გამოყენებისთვის ვიდეო და აუდიო ფორმატის ინსტრუქციები მომზადებულია	ა(ა)იპ-მსგს მერიის ადმინისტრაცია
1.1.6	ცხელი ხაზის ოპერატორების სწავლება და ტექნიკური აღჭურვა შპს პირებთან კომუნიკაციისთვის		2021-2023	შპს შეუძლიათ დამოუკიდებლად მერიის ცხელ ხაზთან კომუნიკაცია	მერიის ცხელი ხაზით უზრუნველყოფილია მტშ-ის, ენით მოსარგებლებისთვის ვიდეოზარის(სურდოთ არჩეიმების	ა(ა)იპ-მსგს

				მონაწილეობით) და ხმოვანი შეტყობინებების მიღებისა და კომუნიკაციის შესაძლებლობებით. ყველა ოპერატორი გადამზადებულია შშმ პირებთან კომუნიკაციის საკითხებში	ა(ა)იპ-მსგს რგ
1.1.7	სერვისცენტრების შეფასება და ადაპტირება (მისაწვდომობა) ყველა შეზღუდვის ტიპის პირებისთვის. (ტექნიკური ბილიკების, პანდუსების მოწყობა. ბრაილის შრიფტის გამოყენება, სურდოთარჯიმნებით მომსახურების უზრუნველყოფა და სხვა)	2021-2024	შშმ პირებს შუამდიათ სერვისცენტრებში საჭირო მომსახურებების მიღება	მერიის ყველა სერვისცენტრის ინფრასტრუქტურა, პროცედურები და ადამიანური რესურსები შეფასებულია, ადაპტირების გეგმა დამტკიცებული და განხორციელებულია	ა(ა)იპ-მსგს რგ
1.1.8	მერიის სამსახურების და უწყებების ვებ-გვერდების ადაპტირება შშმ პირებისთვის	2022-2024	უსინათლო და სმენადაქვეითებუ ლი პირები სარგებლობენ მერიის ვებგვერდით	მერიის ვებ გვერდი ადაპტირებულია უსინათლო და სმენადაქვეითებუ ლი (ტექსტის გადიდება, ფონი, ტექსტის წაკითხვა, სუბტიტრები,	ა(ა)იპ-მსგს

				ინკლუზიური პრინციპი	შესტური გამოყენება	ენის	
1.1.9	მერიის (სამსახურების და სხვადასხვა მიმართულებების მიხედვით) ყველა პროგრამაში, გეგმასა და სტრატეგიაში შშმპირთა ინკლუზიის გათვალისწინება ასევე შშმპირთა შემუშავებაში უზრუნველყოფა და მონაწილეობის უზრუნველყოფა და შესაბამისი პროცედურების შემუშავება	2021-2024	ინკლუზიური პრინციპი	გატარებულია მერიისა და სამსახურების სამოქმედო გეგმებსა და სტრატეგიებში	მერიის ყველა ახალი გეგმა და სტრატეგია განაღებულა ინკლუზიურობის კუთხით (შთანხმებულია მერიის შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოსთან, შშმ პირები და/ან მათი წარმომადგენლები ჩართული არიან სამუშაო ჯგუფ(ებ)ში)	მერიის შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭო (ყველაშესაბამისი სამსახური)	
1.1.10	შშმ პირებთან მათ წინაშე არსებული ბარიერების და პრობლემების შესახებ უკუკავშირის და მათი გათვალისწინების მექანიზმის შექმნა (ცხელი ხაზით, წერილობით, შეტყობინებით და სხვა ფორმით ინფორმაციის მიღების წახალისება, შემოსული ინფორმაციის სისტემატიზაცია, რეაგირებაზე ზედამხედველობა)	2021-2022	არსებობს შშმპირებთან შეუფერხებელი უკუკავშირის მიღების დარეგირების მექანიზმი	შშმ პირებთან უკუკავშირის წესი დამტკიცებულია. შშმპირებისგან შემოსული უკუკავშირის რ/ბა (წერილი/განცხადება/საჩივარი/შეტყობინება) და მათზე რეაგირების მაჩვენებელი.	შშმ პირებთან უკუკავშირის წესი დამტკიცებულია. შშმპირებისგან შემოსული უკუკავშირის რ/ბა (წერილი/განცხადება/საჩივარი/შეტყობინება) და მათზე რეაგირების მაჩვენებელი.	ა(ა)იპ-მსგს რგ	

1.1.11	მერიის მიერ გამართული, მედიაში გაშუქებული ბრიფინგების, სხდომების, ვიდეო და ვიზუალური მასალების სურდოთარგმანით უზრუნველყოფა	2021-2023	ხდება შშმ პირთა ინფორმირება მერიის საქმიანოების შესახებ	ხდება მერიაში გამართული მედიაში-გაშუქებული ყველა ბრიფინგის, სხდომის სურდოთარგმანი/სუბტიტრირება, ვიდეო და ვიზუალური მასალების გამოყენება. შესაბამისი წესი დამტკიცებულია.	ა(ა)იკ-სდმუს
1.1.12	მერიის ორგანიზებულ ღონისძიებებში შშმპირთა მონაწილეობის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელოსა და პროცედურების შემუშავება და დანერგვა	2021-2022	მერიის ორგანიზებულ ღონისძიებებში შშმპირთა მონაწილეობა უზრუნველყოფილია	მერიის ორგანიზებულ ღონისძიებებში შშმპირთა მონაწილეობის სახელმძღვანელო და პროცედურები შემუშავებული და დანერგულია	მერიის ადმინისტრაცია ის კვასსს რგ
1.1.13	წინამდებარე მისაწვდომობის უზრუნველყოფა ყველა ტიპის შეზღუდვის მქონე პირებისთვის (მსხვილი შრიფტი, ბრაილი, აუდიო ვერსია, მარტივი კითხვის, მარტივი ენის, ჟესტური ენის) ვერსიების გამოცემა და გავრცელება.	2021-2022	გეგმა მისაწვდომია ყველა შეზღუდვის მქონე შშმ პირისთვის	გეგმის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია მერიის ვებ გვერდზე. გავრცელებულია შშმ პირთათვის	ა(ა)იკ-მსგს

1.2 პრიორიტეტული ამოცანა- საზოგადოებრივი სივრცეების, ობიექტების და სერვისების გონივრული მისაღებად, მისაწვდომობისა და ინკლუზიურობის გაზრდა (ტრანსპორტის, ინფორმაციისა და კომუნიკაციის ჩათვლით)					
1.2.1	მერიის, მისი სამსახურების და დაქვემდებარებული უწყებების ადმინისტრაციული შენობების მისაწვდომობის აუდიტი და ადაპტირების გეგმის შემუშავება საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 4 დეკემბრის N732 დადგენილებით დამტკიცებული „ტექნიკური რეგლამენტი-მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების“ მიხედვით.	2021-2022	არსებობს მერიის, სამსახურების და უწყებების ადაპტირების ფორმალური საფუძვლები და ნორმალები	აუდიტის ანგარიში და ადაპტირების გეგმა მომზადებულია და დამტკიცებულია	იგს რგ სსიპ-ქმს
1.2.2	მერიის დაქვემდებარებაში მყოფი საზოგადოებრივი კულტურული და ტურისტული ობიექტების, კინო-თეატრების, სპორტული ობიექტების, მუზეუმების მისაწვდომობის აუდიტი და ადაპტირების გეგმის შემუშავება მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების მიხედვით.	2021-2022	არსებობს საზოგადოებრივი კულტურული და ტურისტული ობიექტების, კინო-თეატრების, სპორტული ობიექტების, მუზეუმების ადაპტირების ფორმალური საფუძვლები და ნორმალები	საზოგადოებრივი კულტურული და ტურისტული ობიექტების, კინო-თეატრების, სპორტული ობიექტების, მუზეუმების ადაპტირების გეგმა შემუშავებულია და დამტკიცებულია	სსიპ-ტუგს კვსასს ა(ა)იპ-თმგ სსიპ-ას ა(ა)იპ-თგვ
1.2.3	შშმ პირთა იდენტიფიცირება (კვლევის ჩატარება) ვისაც ესაჭიროება საცხოვრისების ადაპტირება, (ლიფტები, ამწეები) რომლის	2021-2024	შშმ პირებს შეუძლიათ საცხოვრებლიდან და	კვლევა ჩატარებულია ადაპტირების მოდელები განსაზღვრულია,	რგ იგს

	საფუძველზე ინდივიდუალურისაჭიროებების გათვალისწინებით შვირჩევა ადაპტირების მოდელები (შესწავლა, მომზადება, მისადაგება) და განხორციელებს ადაპტირება/შეკეთება		საცხოვრებლისკენ დამოუკიდებლად გადაადგილება	ყველა იდენტიფიცირებული პირისთვის ადაპტირების გეგმა შემუშავებულია, შესაბამისი პროგრამა დამტკიცებულია	
1.2.4	ტექნიკური რეგლამენტი- მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 4 დეკემბრის N732 დადგენილების აღსრულების მექანიზმის შემუშავება	2021- 2022	ობიექტების ადაპტირებისთვის სამართლებრივი და ინსტიტუციური საფუძველი შექმნილია	ობიექტების ადაპტირების გეგმა დამტკიცებულია და მის განხორციელებაზე პასუხისმგებლობები განსაზღვრულია	სსიპ-ქმს სსიპ-ას იგსს მი რგ
1.2.5	სამშენებლო ნებართვების გამცემი და ინსპექტირების განმახორციელებელი კადრების გადამზადება მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების მიხედვით.	2021- 2022	სამშენებლო ნებართვების გამცემი და ინსპექტირების განმახორციელებელი კადრები ფლობენ ცოდნას მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების შესახებ	სამშენებლო ნებართვების გამცემი და ინსპექტირების განმახორციელებელი სამსახურების ყველა თანამშრომელი გადამზადებულია	ა(ა)იპ-მსგს სსიპ-ას მი
1.2.6	მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე აშენებული და მშენებარე საზოგადოებრივი ობიექტების მისაწვდომობის ეროვნული	2021- 2024	საზოგადოებრივი და საცხოვრებელი ობიექტები დამოუკიდებლად	აშენებული და მშენებარე ობიექტები რეკონსტრუქციის გეგმა მისაწვდომობის ეროვნული	იგსს მი სსიპ-ას

სტანდარტების რეკონსტრუქციის გეგმის შედგენა.	მიხედვით	მისაწვდომია ყველა პირისთვის	სტანდარტების მიხედვით	სტანდარტების მიხედვით
1.2.7	საცხოვრებელი ობიექტების განაგრება-რეაბილიტაციისას უშუალოდ საჭიროებების გათვალისწინება მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების შესაბამისად.	2021-2024	რეაბილიტირებულ ი საცხოვრებელი ობიექტებში უშუალოდ პირებს შეეძლება ადეკვატური ფიზიკური გარემო	რეაბილიტაციისას ყველა ობიექტში გათვალისწინებულია მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტი
1.2.8	მოედნების, ისტორიული უბნების, შენობების და ობიექტების რესტავრაცია-რეკონსტრუქციის მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების მიხედვით განხორციელება. ამასთან, საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესწავლა-გათვალისწინება, შესაბამის პროცედურებში და წესებში ასახვა, პროექტების დაგეგმვისას, ინსპექტირების განხორციელებისას და ჩაბარებისას.	2021-2022	მისაწვდომობის ეროვნული და სატანდარტის უნივერსალური დიზაინის პრინციპების მიხედვით ობიექტების რესტავრაცია-რეკონსტრუქციის სამართლებრივი და ინსტიტუციური საფუძველი შექმნილია	ყველა ასეთი ობიექტის რესტავრაცია-რეკონსტრუქციის ადაპტირებისთვის საერთაშორისო გამოცდილების მიხედვით გაიდლაინები შემუშავებულია
1.2.9	მოქმედი პარკების, სკვერების, კორპუსების და სპორტული მოედნების, საცურო აუზების, ატრაქციონების მისაწვდომობის გაზრდა ყველა ტიპის შეზღუდვის მქონე პირთათვის- საჭიროებების	2021-2024	პარკებით, სკვერებით, კორპუსებით და სპორტული მოედნებით სარგებლობს ყველა	ყველა ასეთი ობიექტის საჭიროებებზე შეფასება გაკეთებულია და მისაწვდომობის
				გდსს რგ კგსსსს

	განსაზღვრა, დაგეგმვა, აღჭურვა- ადაპტირება მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტების მიხედვით.		მსურველი პირი	შპმ	ეროვნული სტანდარტების მიხედვით ადაპტირების გეგმა(ები) დამკვიცხებულია	
1.2.10	კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მიმართ მისაწვდომობის საერთაშორისო სტანდარტების, პრაქტიკის და თანამედროვე დიზაინს/ტექნოლოგიების გამოყენების მაგალითების შესწავლა და თბილისში არსებული ძეგლების მიმართ გამოყენების გეგმა-პროექტის მომზადება.	2021- 2022	კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები შპმპირებისთვის მისაწვდომია		კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მისაწვდომობის გეგმა მომზადებულია/დამტ კიციებულია	სსიპ-ას კვსასსს
1.2.11	მუნიციპალური ტრანსპორტის (ავტობუსების და მეტროს მოძრაობის შემადგენლობების/ვაგონების) მისაწვდომობის უზრუნველყოფა და ადაპტირება მ.შ. ვიზუალური და ხმოვანი ინფორმირების საშუალებებით აღჭურვა. (ბაქანის დასახელების, მარშრუტის, მომდევნო გაჩერების, დაგვიანებების ან გადაუდებელი სიტუაციების შესახებ ინფორმირება, STOP-დილაკის ფუნქციონირება)	2021- 2024	საქალაქო ტრანსპორტი შპმპირებისთვის ადაპტირებულია		ადაპტირებულია ყველა ავტობუსი, მიკროავტობუსი, მეტროს ვაგონი/შემადგენლობა საქალაქო ტრანსპორტით მოსარგებლე შპმპირთა რაოდენობა იზრდება	სსიპ-ტუგს შპს-თსკ
1.2.12	საქალაქო სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის- სადგურების, გაჩერებების, მისასვლელების,	2021- 2023	საქალაქო ტრანსპორტით სარგებლობა		საქალაქო სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის	იგსს სსიპ-ტუგს

	შესასვლელ-გასასვლელების სანიშნებით აღჭურვა- საერთაშორისო სტანდარტის/საუკეთესო პრაქტიკის მიხედვით. ხმოვანი შუქნიშნების გამართული ფუნქციონირება		შემპირთათვის შესაძლებელია	ადაპტირების გეგმა- გრაფიკი შემუშავებულია და დამტკიცებულია	
1.2.13	მეტროსადგურების ადაპტირება	2022-2024	შპმ შეუძლიათ მეტროთი სარგებლობა	მისაწვდომობის კუთხით თბილისის ყველა მეტროსადგურის ადაპტირების საჭიროებები შესწავლილია და რეკომენდაციები მომზადებულია. ადაპტირებულია მინიმუმ 2 სადგური	სსიპ-ტუგს შპს-თსკ
1.2.14	ცენტრალური და საუბნო საფეხმავლო გზების- ტროტუარების, გადასასვლელების, გაჩერებების, მისასვლელების, ზაგამტერების, ხიდების ადაპტირების გეგმის შემუშავება.	2022-2024	არსებობს ცენტრალური და საუბნო საფეხმავლო გზების- ტროტუარების, გადასასვლელების, გაჩერებების, მისასვლელების, ზაგამტერების, ხიდების ადაპტირების ფორმალური	ცენტრალური და საუბნო საფეხმავლო გზების- ტროტუარების, გადასასვლელების, გაჩერებების, მისასვლელების, ზაგამტერების, ხიდების აუდიტი განხორციელებულია და ადაპტირების გეგმა შემუშავებულია	იგს რგ

			საფუძვლები და ნორმალუბი	და შპს პირთა უსაფრთხო და თავისუფალი გადაადგილების შესაძლებლობა	ყველა ცენტრალური და საუბნო საფეხმავლო გზების რეაბილიტაციის პროცესში ალტერნატიული მარშრუტები გაკეთებულია. შესაბამისი რეგულაცია დამტკიცებულია	იგს რგ	
1.2.15	ცენტრალური და საუბნო საფეხმავლო გზების-ტროტუარების, გადასასვლელების, გაჩერებების, მისასვლელების, გზაგამტერების, ხიდების რეაბილიტაციის პროცესში დროებითი ალტერნატიული, შპს პირთათვის მისაწვდომი მარშრუტების გაკეთება. შესაბამისი საინფორმაციო მანიშნებლების განთავსება.	2021-2024					
1.2.16	ავტო-პარკინგების მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტის შესაბამისად მოწყობა. (ობიექტების სპეციფიკის გათვალისწინებით საპარკინგე ადგილების გამოყოფა სადაც ფიქსირდება შპს პირთა აქტიური ვიზიტები, მაგ; ბაღები, სკოლები, სარეაბილიტაციო ცენტრები და ა.შ)	2021-2023	შპსპირების ავტომფლობელებს შეუძლიათ შეუფერხებლად პარკირება	შპსპირთა პარკირების სისტემა შეესაბამება სტანდარტს, შპს პირთა სპეციალიზირებულ დაწესებულებებთან, სკოლებთან, ბაღებთან, ბანკებთან, აფთიაქებთან შპს პირებს შეუძლიათ შეუფერხებელი პარკირება	სსიპ-ტუგს		

					გდსს სსიპ-ტუგს ა(ა)იპ-მსგს ა(ა)იპ-თპვც რგ
1.2.21	ტროტუარების, ავტობუსის გაჩერების და მოსაცდელების, სკვერების, რეკრეაციული ზონების და შენობების ადაპტირების შესახებ ვიზუალური სახელმძღვანელოს შექმნა	2021- 2022	შესაბამისი ინფრასტრუქტურის ადაპტირების ხარისხი გაზრდილია	სახელმძღვანელოები შექმნილი და გავრცელებულია. სახელმძღვანელოები თ სარგებლობენ როგორც თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სამსახურები, ასევე კერძო ორგანიზაციები, რომლებიც ასრულებენ ინფრასტრუქტურულ სამუშაოებს	იგსს გდსს სსიპ-ტუგს
1.2.22	მუნიციპალურისატრანსპორტოსაშუალ ებებისმძღოლების და კულტურული ობიექტების თანამშრომელთა მომზადება შეზღუდულიშესაძლებლობისმქონეპირთასაჭიროებებისშესახებ.	2022- 2024	შშპ პირებისთვის სერვისის მიმწოდებელ პირებს აქვთ შესაბამისი ცოდნა შშმპირებთანმოპყრობისა და კომუნიკაციის საკითხებზე	ყველა მუნიციპალური ტრანსპორტის მძღოლს და კულტურული ობიექტების შესაბამის პერსონალს გავლილი აქვს სწავლება შშმპირებთან მომყოფობის, სერვისის მიწოდების და	სსიპ-ტუგს შპს-თსკ კვსასსს

2.1.1	შშმ და გსშ სკოლამდელი ასაკის ბავშვების ბალებში ჩართვის ხელშეწყობა.	2022-2023	სკოლამდელი განათლება ხელმისაწვდომია შშმ ბავშვებისთვის	ბარიერების (მ.შ. ტრანსპორტირების კუთხით) კვლევა ჩატარებულია -2022 საბავშვო ბალებში ბავშვთა ჩართვისათვის საჭირო დონის მიღწეები და შესაბამისი პასუხისმგებელი პირები განსაზღვრულია	ა(ა)იკ-სმს ა(ა)იკ-თსბმს
2.1.2	სსსმ/გსმ სტატუსის მინიჭების (იდენტიფიცირების) სისტემის სრულყოფა და სააღმზრდელო პროცესის სისტემის გამართვა-ფორმალიზება. (ინდივიდუალური გეგმები, მიზნები, შედეგების შეფასების ინდიკატორები, სპეციალური ფორმები, პერსონალის საკვალიფიკაციო მოთხოვნები, მონიტორინგის ინსტრუმენტი, მონიტორინგის განხორციელება)	2022-2024	სააღმზრდელო პროცესი გამართულია და რესურსი პასუხობს ბავშვების განვითარების საჭიროებებს	სტატუსის მინიჭების და ინსტრუმენტი პროცედურები ფორმალიზებულია. ინდივიდუალური გეგმების ფორმები, შედეგების შეფასების ინდიკატორები, პერსონალის საკვალიფიკაციო მოთხოვნები,	ა(ა)იკ-თსბმს ა(ა)იკ- სმს

³ ამრეკიატურა გსმ- საბავშვო ბალებში დამკვიდრებულია განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ბავშვის აღსანიშნავად, თუმცა ის არც შინაარსობრივად არის გამართული და არც მყარი ლეგალური საფუძველი გააჩნია. ეს ტერმინი გამოიყენება სხვადასხვა განვითარების შეფერხების, შეზღუდვის ან ჯანმრთელობის პრობლემის მქონე ბავშვთან მიმართებით, რომელსაც არ აქვს განსაზღვრული შშმ სტატუსი. აღსანიშნავია, რომ ეს ამრეკიატურა ასევე შეესაბამება ტერმინს- განსხვავებული საჭიროების მქონე ბავშვი, რომელიც განსაზღვრულია „შვილად აყვანისა და მინდობით აღზრდის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად. მიზანშეწონილია, რომ ერთი დიგივე შინაარსის აღსანიშნავად ქვეყანაში ერთი დიგივე ტერმინი იქნას გამოყენებული.

				მოწოდების ინსტრუმენტი ითვალისწინებს გსმ/სსსმ ბავშვის საჭიროებებს	ა(ა)იპ-თსბზმს	
2.1.3	შპს ბავშვთა აღზრდა-განვითარებისთვის საგანმანათლებლო დამხმარე სამუშაო მასალებისა და რესურსებით სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების უზრუნველყოფა	2022-2023	სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებები და ფლობენ შპს იყენებენ ბავშვებისთვის საჭირო დამხმარე საგანმანათლებლო მასალებსა და რესურსებს	ყველა საბავშვო ბაღის საჭიროებები შესწავლილია და ბაღების შესყიდვებისას გათვალისწინებულია	ა(ა)იპ-თსბზმს	
2.1.4	ბაღების ინფრასტრუქტურის (მ.შ. ეზოების) მისაწვდომობის აუდიტი და ადაპტირების გეგმის შედგენა. (მ.შ. სმენის დამხმარე ტექნოლოგიების მომხმარებელი ბავშვებისთვის აკუსტიკისა და FM სისტემების გათვალისწინება)	2022	ბაღების ინფრასტრუქტურა პასუხობს მისაწვდომობის სტანდარტს	ბაღების ინფრასტრუქტურის აუდიტი და ადაპტირების გეგმა შედგენილი და დამტკიცებულია	ა(ა)იპ-თსბზმს	
2.1.5	ადაპტირებული ტრანსპორტით შპს ბავშვების სკოლაში და შინ ტრანსპორტირება	2021-2024	შპს ბავშვებისთვის სკოლაში სიარულის შესაძლებლობა გაზრდილია	ადაპტირებული ტრანსპორტით სარგებლობის შპს მსურველი ბავშვების 100%	კვსასს	
2.1.6	სკოლამდელი დაწესებულებების კადრების უწყვეტი აღზრდის	2022-2024	სკოლამდელი აღზრდის	საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს	ა(ა)იპ-თსბზმს	

	გადამზადება სხვადასხვა შეზღუდვის მ.შ. სმენის დამხმარე ტექნოლოგიების მომხმარებელი ბავშვების ხარისხიანი მომსახურებისთვის		დაწესებულებების კადრების კვალიფიკაცია გაზრდილია	ავაყოფილებს სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების ყველა სპეციალისტი. ყოველწლიურად გადამზადებას გადის არანაკლებ 5 ბაღის პერსონალი	ა(ა)იპ-თსბმს
2.1.7	სააღმზრდელო პროცესში ბავშვთა ადრეული განვითარების მომსახურების რესურსის გამოყენება და მისი ფორმალიზება	2022-2024	ბაღებში ხდება ბავშვთა ადრეული მომსახურების სათანადოდ მიწოდება	ბაღებში ბავშვთა ადრეული მომსახურების ფორმალური საფუძვლები შექმნილია და ასახულია წესდებაში, სამუშაო აღწერილობებში, თანამდებობრივ ინსტრუქციებში და სხვა შესაბამის დოკუმენტებში	
2.2 პრიორიტეტული ამოცანა - გაუმართაობის დაცვა					
2.2.1					
2.2.2	უშმ პირთათვის სკრინინგ ცენტრების მისაწვდომობა (ინფრასტრუქტურა, აღჭურვილობა, პერსონალის კვალიფიკაცია) გაზრდილია	2022-2023	სკრინინგ ცენტრებში საჭირო სერვისებზე	სკრინინგ ცენტრების ინფრასტრუქტურა მისაწვდომია, ცენტრები ფლობენ	ჯდმსს

			მისაწვდომობა გაზრდილია	საჭირო (მ.შ. შშმ ქალთათვის საჭირო) ინფენტარს. პერსონალი გადამზადებულია შშმ პირთა საჭიროებების საკითხებზე	
2.2.3	თემზე დაფუძნებული ჯანმრთელობის განვითარება და გაფართოება	2022- 2024	თემზე დაფუძნებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისები ხელმისაწვდომია	თემზე დაფუძნებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისები მიეწოდება ყველა საჭიროების მქონე პირს	ჯდმს
2.3 პროორიტიკული ამოცანა- აბილიტაცია-რეაბილიტაცია					
2.3.1	აუტიზმის პროგრამის დაფინანსების და მეთოდური ჩარჩოს დახვეწა	2021- 2022	აუტიზმის პროგრამის ეფექტიანობა გაზრდილია	სტანდარტის მონიტორინგის ინსტრუმენტი დამტკიცებულია და ხორციელდება. მომლოდინეთა რიგში ბავშვის დაყოვნება არ აღმატება ერთ წელს	ჯდმს
2.4 პროორიტიკული ამოცანა- ცხოვრების ადეკვატური სტანდარტი და სოციალური დაცვა					
2.4.1	უსახლკარო პირთა საცხოვრისით ან საცხოვრისის უზრუნველყოფისას შშმ პირთა მეჩანჩქეების და პროცედურების გადახედვა-დახვეწა	2021- 2024	უსახლკარო პირებს შეეძნათ ღირსეული საცხოვრებელი პირობები	უსახლკარო პირთა საცხოვრისით ან საცხოვრისის ქირით უზრუნველყოფისას	რგ აიპ-სმს

					ხდება შშმ პირების პრიორიტეტიზება	ჯდსმს
2.4.2	შინ მოვლის განვითარება	მომსახურების	2022-2024	შინ მოვლის საჭიროების მქონე შშმ ფიზიკური მდგომარეობა და ცხოვრების ხარისხი გაზრდილია/შენარჩუნებულია	სერვისი მიეწოდება შინ მოვლის საჭიროების მქონე ყველა შშმ პირს. სერვისი ითვალისწინებს ფსიქიკური პრობლემების მქონე პირთა საჭიროებებს	ჯდსმს
2.4.4	პერსონალური მომსახურების შემუშავებაში სტანდარტის შესაბამისად პროგრამის შემუშავება.	ასისტენტის სტანდარტის მონაწილეობა,	2022-2024	პერსონალური ასისტენტის მომსახურების განხორციელებისთვის საფუძვლები შექმნილია	პერსონალური ასისტენტის სერვისის მოცულობა და მიწოდების წესი განსაზღვრულია. პროგრამა შემუშავებულია	ჯდსმს
2.4.5	მართო მცხოვრები დაუცველი შშმ საყოფაცხოვრებო დახმარების სერვისის დაფინანსება	სოციალურად პირების საჭიროებებში	2022-2023	მართო მცხოვრები მობილობის შეზღუდვის მქონე და უსინათლო პირთა ცხოვრების პირობები გაუმჯობესებულია	მართო მცხოვრები მობილობის შეზღუდვის მქონე და უსინათლო პირთა საყოფაცხოვრებო დახმარების სერვისის საჭიროების კვლევა ჩატარებულია და რეკომენდაციები შემუშავებულია	რგ

2.4.6	ახალი სერვისების განვითარების მხარდაჭერა. საჭიროების თაობაზე სათანადო მტკიცებულებების არსებობის შემთხვევაში (ეფექტურობა, ადმინისტრაციული და ფინანსური მექანიზმი, სპეციალისტები)	2022-2024	ახალი საჭირო სერვისები იდენტიფიცირებულია	ახალი სერვის(ებ)ის საჭიროებების კვლევა ჩატარებულია	ჯდმსს კგსსსსსს ეგსს
2.5 პრიორიტეტული ამოცანა- დასაქმების ხელშეწყობა					
2.5.1	მერიის სამსახურებში შუამპირთა დასაქმების ხელშეწყობა. (ადაპტირება, სწავლება, სტაჟირება)	2022-2024	მერიის სამსახურებში შუამპირთა დასაქმების შესაძლებლობები გაზრდილია	მერიასა და მერიის სამსახურებში ყოველწლიურად ხელშეწყობილია არანაკლებ 10 შუამპირის დასაქმება და 20 შუამპირის სტაჟირება.	მერიის ადმინისტრაცია რგ
2.5.2	შუამპირთა მონაწილეობითი და მათზე ორიენტირებული საწარმოების შექმნა	2021-2024	შუამპირთა მონაწილეობითი და მათზე ორიენტირებული საწარმოების შესაძლებლობები გაზრდილია	ხელშეწყობილი(წახა ლისება, ფართისგამოყოფა, დონორებთან უამდგმლობა) შუამპირთა მონაწილეობითი და მათზე ორიენტირებული საწარმოების რაოდენობა	ეგსს სსიპ-ქმს მერიის ადმინისტრაცია

2.5.3	ბიზნესფორუმების ორგანიზებისას შშმ ირთავინკლუზიის გათვალისწინება	2021-2024	შშმ დასაქმების ხელშეწყობა	მერიის ორგანიზებული ყველა ბიზნეს ფორუმში მონაწილეობენ შშმ პირები	ეგსს მერიის ადმინისტრაცია
2.6	პრიორიტეტული ამოცანა - პოლიტიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობა				
2.6.1	საარჩევნო უზენაესი დამოყენებულნი ციპალურსაკუთრებაში/სარგებლობაში არსებულ ბიზნესების და საარჩევნო სტანდარტების მიხედვით მისაწვდომობის უზრუნველყოფა ყველა ტიპის უზრუნველყოფის მიხედვით	2024	ყველა ტიპის შეზღუდვის მქონე პირისთვის არჩევნებში მონაწილეობის შესაძლებლობები უზრუნველყოფილია	საარჩევნო უზენაესი დამოყენებულნი მუნიციპალურ საკუთრებაში/სარგებლობაში არსებული ობიექტები მისაწვდომობის კუთხით შეფასებულია და ასახულია შესაბამის გეგმაში	მერიის ადმინისტრაცია სსიპ-ქმს
2.7	პრიორიტეტული ამოცანა - კულტურული, სპორტული, გასართობი და რეკრეაციული ღონისძიებებში მონაწილეობა				
2.7.1	სპორტული, კულტურული, გასართობი და რეკრეაციული ღონისძიებებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა	2022-2024	სპორტული, კულტურული, გასართობი და რეკრეაციული ღონისძიებებზე შშმ პირთა მონაწილეობა უზრუნველყოფილია	სპორტული, კულტურული, გასართობი და რეკრეაციული ღონისძიებებში შშმ პირთა მონაწილეობის და დასწრების ხელშეწყობის	კვსდსსს მერიის ადმინისტრაცია

					სახელმძღვანელოები შემუშავებულია	
2.7.2	თბილისის მუნიციპალიტეტის ბაღანსზე არსებულ მუზეუმებში ინკლუზიურისაგანმანათლებლოპროგ რამებისდანეგრვა	2022- 2024	შპმ პირთა კულტურულ ღონისძიებებში მონაწილეობა გაზრდილია	ინკლუზიურისაგანმან ათლებლოპროგრამებ ი შემუშავებულია. პერსონალი შპმ პირთა საკუთხებზე გადამზადებულია	გკსასს ა(ა)იპ-თმგ	
2.7.3	შპმპირთაპარასპორტშიჩართვის ხელშეწყობა (პოპულარიზება, წახალისება, ინფორმირება, დაინტერესება, ტრანსპორტირება, დაფინანსება) სმენისდარღვევის შპმსპორტსმენთათვისშეჯიბრებებშიფი ბრაციულსიგნალების, ციმციმებისგამოყენება.	2021- 2024	შპმპირთა სპორტულ ღონისძიებებში მონაწილეობა გაზრდილია	პარასპორტში ჩართული შპმ პირების ყოველწლიურად მზარდი რაოდენობა	ა(ა)იპ-თპგც	
2.7.4	სპორტულწრეებში, კლუბებში, საცურაოაუზებზე, ფიტნესცენტრებშიშპმპირთა მონაწილეობისგაზრდა.	2022- 2024	სპორტულ წრეებსა და კლუბებში შპმ ბავშვების მონაწილეობა გაზრდილია	სპორტული წრეები და კლუბები შპმ პირებისთვის და მისაწვდომია აღჭურვილია შპმპირებისათვის საჭირო ინვენტარით. პერსონალი გადამზადებულია შპმ პირებთან კომუნიკაციის და	კგსასს	

					ასისტორების საკითხებზე	
2.7.5	შშმპირთა მონაწილეობის გაზრდა ბანაკებში	2022- 2024	შშმპირთათვის სარეკრეაციო ბანაკები ხელმისაწვდომია	შშმპირთათვის სარეკრეაციო ბანაკები ხელმისაწვდომია	ბანაკების პროგრამა ითვალისწინებს შშმ პირთა საჭიროებებს (შინაარსობრივად, რაოდენობრივად)	კვსასს
2.7.6	სპორტული ობიექტების მშენებლობის და დაარსებული სტრუქტურების რესტავრაციის ეროვნული სტანდარტის უზრუნველყოფა	2022- 2024	სპორტულ ობიექტებზე არსებობს შშმ პირთა მონაწილეობისა და დასწრების შესაძლებლობა	სპორტულ ობიექტებზე არსებობს შშმ პირთა მონაწილეობისა და დასწრების შესაძლებლობა	ყველა ახლად აშენებული და რეკონსტრუირებული ობიექტი შეესაბამება მისაწვდომობის ეროვნულ სტანდარტს	კვსასს ა(ა)იპ-თპგც
3. სტრატეგიული მიმართულება- შშმპირთა შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ინფორმირება						
3.1. პრიორიტეტული მოცანა-საზოგადოებაში შშმ პოზიტიური ხელშეწყობა და შშმ პირთა ინფორმირება.						
		პირთა შესახებ ცნობიერების გაზრდა, ჩამოყალიბების				
3.1.1	მისაწვდომობის სტანდარტების და შშმ პირთა უფლებების დაცვის საზოგადოების შესახებ ინფორმაციო კამპანიაში მონაწილეობა	2021- 2024	შშმ საკითხებზე საზოგადოების ცნობიერება გაზრდილია	საინფორმაციო კამპანიის შექმნილია განხორციელებულია	სდმუს იგს	
3.1.2	შშმ პირთათვის მისაწვდომი საჯარო სერვისებისა და ობიექტების შესახებ ქ. თბილისის სტუმრების და მაცხოვრებლების ინფორმირება.	2022- 2024	ქ. თბილისის სტუმრებს და მაცხოვრებლებს უძლიათ შშმ პირთა მისაწვდომი	შშმ პირთა მისაწვდომი სერვისებისა და ობიექტების შესახებ მომზადებული	ეგს მერიის ადმინისტრაცია იგს	

			სერვისების ობიექტების შესახებ ინფორმაციის მიღება	და	გამოცემული გავრცელებულია (სარეკლამო ბროშურები, ბუკლეტები, ლიფლეტები, ჩანართები, ქალაქის რუკები და ა.შ.)	და	სსიპ-მსგს
3.1.3	ბიზნესსუბიექტებისთვის მათი ობიექტების მისაწვდომობის და უნივერსალური დიზაინის სარგებლობის ობიექტების	2022- 2024	ადგილობრივი ბიზნესების გაზრდილი ცნობიერება ინკლუზიური ბიზნესის სარგებლობის შესახებ		ბიზნესისათვის მიწოდებულია შესაბამისი შინაარსის საინფორმაციო მასალა		ეგს მერიის ადმინისტრაცია
3.1.4	მისაწვდომი (ფიზიკურად დამოუკიდებელი სახარისხი თ) ბიზნესის/კომერციული ობიექტების ჯილდოს დაწესება- ყოველწლიური იგამოვლენა და წახალისება	2022- 2024	მისაწვდომი ბიზნესის/კომერცი ული ობიექტის ცნობადობა და მისაწვდომობის მოტივაცია გაზრდილია		გამოვლენილი წახალისებული ბიზნესების/ობიექტებ ის რაოდენობა		ეგს მერიის ადმინისტრაცია
3.1.5	შშმპირთა საერთაშორისო და ეროვნული დღეების აღსანიშნავი ფორუმები/მასობ რივი თემატური დღეების მიზნების მონაწილეობაში ხელშეწყობა	2022- 2024	შშმპირთა საკითხების შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულობ ის ზრდა		შშმპირთა საერთაშორისო და ეროვნული დღეების (14 ივნისი, 3 დეკემბერი) აღნიშვნა		სდმშს ჯდმშს

				განხილულია, ეფექტიანობა გაანალიზებულია და დასკვნა მომზადებულია	მერის შუამ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭო
4.1.2	მოცემული მიმდინარეობის კოორდინაცია	2021-2024	გეგმის ღონისძიებების განხორციელებაზე ხდება მუდმივი მეთვალყურეობა/ზედამხედველობა და კოორდინაცია	გეგმის შესრულების მიმდინარეობის შესახებ პასუხისმგებელი უწყებები ამზადებენ და მაკოორდინირებელ უწყებას აწვდიან პერიოდულ ანგარიშებს	
4.1.3	გეგმის მიხედვით განსაზღვრულ პასუხისმგებელ სამსახურებში, გეგმის შესრულებაზე პასუხისმგებელი თანამდებობის პირების გამოყოფა, (ხელმძღვანელი ან მისი მოადგილე) ღონისძიებების აღსრულების პროცესში შიდა ანგარიშგების სისტემის ჩამოყალიბება და დათვითმუშავების კრიტერიუმების დანერგვა	2021-2024	სამსახურებში ხდება საკუთარი პასუხისმგებლობის ქვეშ განსახორციელებელი ღონისძიებების შესრულების ზედამხედველობა	პასუხისმგებელ უწყებებში ღონისძიებების აღსრულების შიდა ანგარიშგების სისტემა ჩამოყალიბებულია/პასუხისმგებელი პირი გამოყოფილია	მერის შუამ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭო გეგმაში ჩართული ყველა უწყება
4.1.4	გეგმის შესრულების კვარტალური დაწესიური ანგარიშების მომზადება და ანგარიშის ეფექტურობის განხილვა	2021-2024	გეგმის შესრულების შესახებ დაინტერესებული	გეგმის შესრულების კვარტალური და წლიური ანგარიშები მომზადებულია და	მერის შუამ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭო გეგმაში

			საზოგადოება ინფორმირებულია	გავრცელებულია/გამო ქვეყნებულია	ჩართული ყველა უწყება
4.1.5	რეგიონებიდან თბილისის შიდა რაიონების და სხვა სფეროების მსგავსი სფეროების ოსტატების/მეცნიერების/სპეციალისტების აღდგენის/გადამზადების/გადამზადების რეგიონების მიმართულია კოორდინაციის და იონიზაციის ხელშეწყობა და არეზონანსის ხელშეწყობა და გაზიარების ხელშეწყობა და	2021- 2024	რეგიონებიდან თბილისში და პირდაპირ ბენეფიციართა მიზანშეწონილი მიმართულია ბის (შესაბამისად ბენეფიციართა და ბიუჯეტის ხელშეწყობის პროექტის რეგიონებში სერვისების განვითარების ხელშეწყობა	რეგიონების ხელისუფლებებთან და მიმწოდებლებთან მიმდინარეობს სერვისების და ბენეფიციარების შესახებ ინფორმაციის გაცვლა და კოორდინაცია. (დაკავალანებული შემ რაოდენობა, მერიის ხელშეწყობით რეგიონებში განვითარებული სერვისების რაოდენობა)	მერიის შემ საკითხებზე მომუშავე საბჭო
4.2 პროგრამის მიზანშეწონილობის და მონაცემთა შეგროვება					
4.2.1	მერიის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოს შესაძლებლობების გაძლიერება (კვალიფიკაციის ასამაღლებელი აქტივობებში ჩართვა, საჭირო საგანმანათლებლო, მეთოდური, საინფორმაციო მასალებით უზრუნველყოფა და ა.შ.)	2022- 2024	მერიის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოს ეფექტური ფუნქციონირება	საბჭოს ჩართულობით გადამზადდება, აღჭურვილია საჭირო მასალებით	ა(ა)იკ-მსგ